

DECYZJA
o środowiskowych uwarunkowaniach

Na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm) w związku z art. 71 ust.1 i 2 pkt 2, art 75 ust. 1 pkt 4, art 80 ust. 2, art. 84, art. 85 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.) a także § 2 ust. 1 pkt. 51 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) po rozpatrzeniu wniosku Pana Dariusza Działaka, zam. Kaliszkowice Ołobockie 101, 63-510 Mikstat, w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na: Budowie budynku inwentarskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą dla obsady zwierząt 1996 sztuk tucznika (279,44 DJP) na działce o numerze ewid. 346/6 Kaliszkowice Ołobockie, gmina Mikstat.

orzekam odmówić

ustalenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia pn: „Budowie budynku inwentarskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą dla obsady zwierząt 1996 sztuk tucznika (279,44 DJP), na działce o nr ewid. 346/6, obręb Kaliszkowice Ołobockie, gmina Mikstat”.

UZASADNIENIE

W dniu 22.02.2021 r. wpłynął do Burmistrza Miasta i Gminy Mikstat wniosek Pana Dariusza Działaka, zam. Kaliszkowice Ołobockie 101, 63-510 Mikstat, w sprawie wydania decyzji dla przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko pn: „**Budowie budynku inwentarskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą dla obsady zwierząt 1996 sztuk tucznika (279,44 DJP), na działce o nr ewid. 346/6, obręb Kaliszkowice Ołobockie, gmina Mikstat**”.

Do wniosku zgodnie z art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.) dołączono poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej obejmującej przewidywany teren, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, raport o oddziaływaniu na środowisko wraz z jego zapisem w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych. We wniosku i w raporcie o oddziaływaniu na środowisko zostały zawarte informacje charakteryzujące planowane przedsięwzięcie.

Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Rady Ministrów w/w inwestycja zalicza się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 51 lit. b Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839).

Dnia 8 marca 2021 r. wszczęto przedmiotowe postępowanie. W związku z tym, że w przedmiotowej sprawie ustalono więcej niż 10 stron postępowania, zgodnie z art. 74 ust. 3 ustawy o oś zastosowano przepis art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r., i o wszczęciu postępowania strony postępowania zostały powiadomione

poprzez obwieszczenie, które zostało podane do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty tj. poprzez:

- zamieszczenie w publicznie dostępnym wykazie danych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy Mikstat <http://www.mikstat.bip.net.pl/> oraz poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń;
- w Urzędzie Miasta i Gminy Mikstat, ul. Krakowska 17, 63-510 Mikstat;
- na terenie Sołectwa Kaliskowice Ołobockie, gmina Mikstat.

Ponadto z uwagi na zakres oddziaływania przedsięwzięcia wykraczający poza obręb ewidencyjny Kaliskowice Ołobockie - na grunty leżące na terenie Gminy Sieroszewice - zawiadomienie o wszczęciu postępowania zostało przesłane w celu podania do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty do Urzędu Gminy Sieroszewice.

W tym samym obwieszczeniu poinformowano społeczeństwo o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy tj. wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia wraz z załącznikami i raportem oddziaływania na środowisko oraz możliwością składania uwag i wniosków w terminie 30 dni tj. od 09.03.2021 r do 09.04.2021 r.

Organ prowadzący postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wystąpił pismem z dnia 8 marca 2021 roku do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Poznaniu o uzgodnienie realizacji przedsięwzięcia oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrzeszowie o wydanie opinii.

W dniu 2 kwietnia 2021 r. do organu prowadzącego postępowanie wpłynął protest mieszkańców Kaliskowic Ołobockich oraz Namysłaków, który podpisany został przez 152 osoby. Natomiast 8 kwietnia 2021 r. wpłynęły uwagi dotyczące raportu oddziaływania na środowisko.

W/w proteście mieszkańcy wnieśli sprzeciw co do realizacji planowanego przedsięwzięcia. „Jesteśmy przekonani, że realizacja inwestycji przyczyni się do pogorszenia stanu środowiska w Kaliskowicach Ołobockich (...), uważamy, że realizacja inwestycji przyczyni się także do obniżenia wartości naszych nieruchomości. (...) Nikt przecież nie chciałby mieszkać w lokalizacji takiej inwestycji. Intensyfikacja produkcji wieprzowej wiąże się niestety z większą ilością produktów odpadowych, takich jak pomiot, obornik, odpady poubojowe, martwe półtusze oraz z emisją gazów do środowiska. Głównym źródłem substancji emitowanych do otoczenia są utrzymywane w budynkach inwentarskich świnie. W wyniku ich utrzymywania emitowane są głównie: amoniak (NH_3) i siarkowodór (H_2S) oraz powstające w wyniku spalania gazu w nagrzewnicach: dwutlenek siarki (SO_2), dwutlenek azotu (NO_2), tlenek węgla (CO). Tego rodzaju budynki inwentarskie obok wymienionych gazów wytwarzają również dwutlenek węgla, a także ketony, aldehydy, kwasy organiczne i inne związki o charakterze odorów. Dodatkowo potencjalnymi źródłami emisji zanieczyszczeń do środowiska, w instalacjach do intensywnego chowu trzody chlewnej, w postaci niezorganizowanej mogą być: ruch pojazdów po terenie fermy (przywóz paszy, zbóż i słomy, przywóz i wywóz świń, wywóz obornika), emisja gazu czy emisja pyłu w wyniku napełnienia silosów paszowych. (...) Ponadto, pojawiają się wody opadowe i roztopowe, które bez właściwego odprowadzenia będą stanowiły zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego. Z uwagi na ograniczoną powierzchnię biologicznie czynną, wątpliwe staje się to, że wody opadowe i roztopowe zebrane z tak dużych ilości powierzchni utwardzonych, dachów i silosów będą zagospodarowane na działce inwestora bez szkody dla gruntów sąsiednich. Zanieczyszczenia tych wód są również szczególnie niebezpieczne ze względu na bliską odległość ujęć wód. Zgromadzone w ww. wodach substancje takie jak: zawiesiny, węglowodory, metale ciężkie, związki biogenne, a nawet skażenia bakteriologiczne są wprowadzane do gleb lub wód powierzchniowych, powodując ich skażenie (...).”

25 maja 2021 r. wpłynęło pismo Inwestora odnoszące się do protestów mieszkańców.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 12 marca 2021 r. wezwał Inwestora o uzupełnienie raportu, zwrócił się również do organu prowadzącego postępowanie o przesłaniu

informacji o zagospodarowaniu terenu w otoczeniu przedsięwzięcia, przedstawionych w raporcie o oddziaływaniu na środowisko. W dniu 6 lipca 2021 r. Regionalny Dyrektor ponownie zwrócił się do Inwestora o uzupełnienie raportu: m.in. z zakresu gospodarki odpadami, ochrony wód i hydrogeologii, ochrony przed hałasem i ochrony powietrza, a także do odniesienia się do uwag i wniosków mieszkańców. W dniu 6 września 2021 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (data wpływu do tut. Urzędu to 07.09.2021 r.) postanowieniem znak: WOO-I.4221.55.2021.JP.9, w którym uzgadnia przedsięwzięcie i określa warunki jego realizacji, jednocześnie przesyłając organowi dokumentację uzyskaną od Inwestora w toku prowadzonego postępowania.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ostrzeszowie opinią sanitarną znak ON-ZNS.9011.3.03.2021z dnia 28 kwietnia 2021 r. (data wpływu do tut. Urzędu to 29.04.2021 r.) stwierdził, iż opiniuje pozytywnie warunki realizacji inwestycji pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

W dniu 22 lipca 2021 r. do Burmistrza Miasta i Gminy Mikstat jako organu prowadzącego postępowanie wpłynęło pismo znak PO.RZŚ.4360.36.2021.AK/AO z dnia 21 lipca 2021 r. o wezwanie Inwestora do przedstawienia dodatkowych uzupełnień/wyjaśnień do raportu. Burmistrz w dniu 23 lipca 2021 r. wystosował stosowne pismo do Inwestora wyznaczając 14 dniowy termin na ich dokonanie. W dniu 3 sierpnia Inwestor przedłożył wymagane wyjaśnienie, które zostało przesłane przez Burmistrza do PGW Wody Polskie w dniu 10 sierpnia 2021 r. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu wydał postanowienie znak PO.RZŚ.4360.36.2021.AK/BJ, w którym uzgadnia przedsięwzięcia i określa warunki jego realizacji.

Po zebraniu materiału dowodowego - na podstawie art. 10 § 1 k.p.a oraz art. 74 ust. 3 ustawy o oś na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Mikstacie, Urzędu Gminy Sieroszewice, na tablicy ogłoszeń sołectwa Kaliszkowice Ołobockie, a także stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy Mikstat - bip.mikstat.pl wywieszono na okres 14 dni zawiadomienie Burmistrza Miasta i Gminy Mikstat z dnia 17 września 2021 roku o możliwości zapoznania się i wypowiedzenia co do zebranych dowodów i materiałów w sprawie, przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. We wskazanym w zawiadomieniu terminie, do tut. Urzędu nie wpłynęły żadne uwagi stron postępowania w przedmiotowej sprawie.

Decyzją z dnia 26.11.2021 r. Burmistrz Miasta i Gminy Mikstat odmówił ustalenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia pn: „Budowie budynku inwentarskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą dla obsady zwierząt 1996 sztuk tucznika (279,44 DJP), na działce o nr ewid. 346/6 Kaliszkowice Ołobockie, gmina Mikstat.

W dniu 10.12.2021 r. wpłynęło odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kaliszu od decyzji Burmistrza Miasta i Gminy w Mikstacie z dnia 26.11.2021.

Decyzją z dnia 17.03.2022 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Kaliszu orzekło uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazało sprawę do ponownego rozpoznania.

Burmistrz Miasta i Gminy Mikstat ze względu na skomplikowany charakter sprawy, wymagający postępowania wyjaśniającego, polegający na ponownym przeprowadzeniu wnikliwej i wszechstronnej analizie przedstawionego raportu o oddziaływaniu na środowisko, jako najistotniejszego dowodu w sprawie oraz fakt umożliwienia stronom czynnego udziału na każdym etapie postępowania zawiadomieniem z dnia 14.04.2022 r. wydłużył termin do 16.05.2022 r., zawiadomieniem z dnia 13.05.2022 r. do 15.07.2022 r., zawiadomieniem z dnia 13.07.2022 r. do 15.09.2022 r.

W dniu 23.08.2022 r. wpłynęło pismo stron postępowania wraz z opinią dr. hab. inż. Przemysława Cwynara „w sprawie oceny wskazanych aspektów raportu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko - działka 346/6 Kaliszkowice Ołobockie, gm. Mikstat przygotowanego przez BIOTOP Pracownia Ochrony Środowiska, w szczególności nieprawidłowych założeń zawartych w Raporcie”.

W dniu 26.08.2022 r. do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Burmistrza Miasta i Gminy Mikstat wpłynęło ponaglenie w związku z przewlekłym prowadzeniem postępowania.

Po rozpoznaniu ponaglenia Postanowieniem z dnia 08.09.2022 r. znak SKO-4220A/36/22 Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Kaliszu stwierdziło, że organ rozpatrujący sprawę dopuścił się przewlekłości w prowadzeniu postępowania i zobowiązał Burmistrza Miasta i Gminy Mikstat do załatwienia sprawy do 08.10.2022 r.

Zawiadomieniem z dnia 19.09.2022 r. poinformowano strony postępowania o zebraniu dowodów i materiałów do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji.

W związku z tym, że obowiązkiem organu jest w szczególności wnikliwa i wszechstronna analiza przedstawionego raportu, a także podjęcie wszelkich niezbędnych czynności zmierzających do usunięcia pojawiających się wątpliwości, co do jakości i wyników tego raportu, zwłaszcza zgłaszanych przez strony postępowania, jak również w ramach udziału społeczeństwa w postępowaniu, organ prowadzący postępowanie ponownie całościowo dokonał analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, przede wszystkim oceniając przedłożony w sprawie raport.

W art. 74 ust. 1 pkt 1 u.u.i.ś. ustawodawca wskazuje, że do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach należy co do zasady dołączyć raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, jeżeli inwestycja zalicza się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Opracowanie to ma istotne znaczenie, gdyż w świetle art. 80 ust. 1 pkt 2 u.u.i.ś. organ prowadzący postępowanie przy wydawaniu rozstrzygnięcia sprawy opiera się głównie na informacjach przedstawionych w raporcie. W art. 66 ust. 1 pkt 5 wskazuje się, iż raport powinien zawierać opis wariantów uwzględniający szczególne cechy przedsięwzięcia lub jego oddziaływania, w tym wariantu proponowanego przez wnioskodawcę oraz racjonalnego wariantu alternatywnego, racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla środowiska - wraz z uzasadnieniem ich wyboru.

W raporcie o oddziaływaniu na środowisko dołączonym do akt sprawy został sporządzony wariant polegający na niepodejmowaniu się realizacji przedsięwzięcia, wariant proponowany przez wnioskodawcę oraz racjonalny wariant alternatywny.

W związku z powyższym, uwadze organu I instancji umknąć nie może, że ocena żadnego z wariantów alternatywnych realizacji przedsięwzięcia wskazanych przez wnioskodawcę tytułem spełnienia warunku z art. 66 ust. 1 pkt 5 w/w ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, nie prowadzi do wniosku, że realizacja przedsięwzięcia w wariantcie zamierzonym przez inwestora (wariantcie wybranym przez inwestora) niesie ze sobą najmniej zagrożeń dla środowiska oraz ludności. Zgodnie z tym przepisem, raport oddziaływania na środowisko, poza analizą planowanego do realizacji przedsięwzięcia w wariantcie proponowanym, ma również zawierać opis innych wariantów, tj. racjonalnego wariantu alternatywnego oraz racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla środowiska. Jak wskazał Naczelny Sąd administracyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 czerwca 2020 r. w sprawie II OSK 3499/19: „Warianty realizacji przedsięwzięcia stanowią jeden z najważniejszych instrumentów prawidłowej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Celem wariantowania jest niedopuszczenie do podjęcia działalności mogącej negatywnie oddziaływać na środowisko. Skuteczność działań prewencyjnych w indywidualnej ocenie konkretnego przedsięwzięcia uzależniona jest w dużej mierze od jakości opracowanych w raporcie wariantów oraz prawidłowej ich oceny przez organ wydający decyzję środowiskową. Zasada prewencji w ocenie oddziaływania na środowisko wymaga stosowania odpowiednich rozwiązań technicznych i technologicznych, które powinny znaleźć się w opisie wariantów”. W przedłożonym do akt niniejszej sprawy raporcie oddziaływania na środowisko wnioskodawca wskazał wprowadzić na dwa dodatkowe warianty realizacji przedsięwzięcia, czym wypełnił w/w warunek ustawowy w ujęciu formalnym, jednak analiza opisu każdego z tych dodatkowych

wariantów nie prowadzi do wniosku, że realizacja przedsięwzięcia w wariantcie proponowanym jest najkorzystniejsza dla środowiska, co warunkuje możliwość wydania decyzji pozytywnej. W raporcie oddziaływania na środowisko jako jeden z wariantów realizacji przedsięwzięcia wnioskodawca opisał „Wariant polegający na niepodjęciu się realizacji przedsięwzięcia, a więc wariant określany w literaturze przedmiotu jako tzw. wariant „zerowy”. Nawet jeżeliby wariant ten uznać za alternatywę wobec opisanych w raporcie dwóch innych wariantów realizacyjnych, to przy założeniu jego aprobaty w toku postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach - w świetle opisu z raportu - można byłoby uznać, że jest to wariant najkorzystniejszy dla środowiska. Burmistrz Miasta i Gminy Mikstat stoi jednak na stanowisku, że analiza takiego wariantu jako alternatywnego do wariantu proponowanego nie realizuje należycie celów niniejszego postępowania, bowiem nie pozwala na racjonalną ocenę, czy w szczególności miejsce inwestycji i planowana do wdrożenia technologia w możliwie najmniejszym zakresie wpłyną negatywnie na środowisko, ludność i inne aspekty podlegające ocenie z mocy art. 62 ust. 1 w/w ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenie oddziaływania na środowisko. W orzecznictwie sądów administracyjnych coraz częściej przywoływany jest pogląd, że wariant „zerowy” w istocie nie stanowi wariantu alternatywnego i tym samym nie powinien on być brany pod uwagę przy dokonywaniu oceny oddziaływania na środowisko. Pogląd taki wyraził również Naczelny Sąd Administracyjny m. in. w wyroku NSA wskazał, że „Nie spełnia obowiązku administracyjnoprawnego przedstawienie w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wariantu niepodjęcia przedsięwzięcia (czyli tzw. wariantu „zerowego”). Wariant „zerowy” nie jest w ogóle wariantem realizacji przedsięwzięcia w rozumieniu art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.” Nawet jednak przyjmując, że niewykonywanie przedsięwzięcia stanowi alternatywę do jego realizacji, to szczegółowa analiza raportu nie pozwala na ustalenie, że realizacja przedsięwzięcia w wariantcie proponowanym w szczególności niesie ze sobą najmniejsze zagrożenie dla środowiska, co uzasadniałoby wydanie decyzji pozytywnej.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu w orzeczeniu z dnia 07.06.2018 sygnatura IV Sa/Po 343/18 wskazuje, iż warianty przedsięwzięcia powinny różnić się przede wszystkim pod względem sposobu, w jaki przedsięwzięcie w każdym z tych wariantów będzie oddziaływać na środowisko, ponieważ ich rolą jest wskazanie alternatywnych rozwiązań pozwalających to środowisko chronić w jak najpełniejszym wymiarze.

Racjonalny wariant alternatywny nie może mieć więc charakteru abstrakcyjnego czy też teoretycznego. Nie należy więc przedstawiać wariantu, którego faktyczna realizacja jest technicznie lub faktycznie niemożliwa albo jego realizacja jest skazana na niepowodzenie (np. ze względów finansowych). Wariant racjonalny nie może mieć charakteru pozornego, tj. nie może się sprowadzać do zaproponowania realizacji przedsięwzięcia w tej samej lokalizacji przy niewielkich różnicach technologicznych (wyrok NSA z dnia 21 lutego 2018 r., sygn. akt II OSK 1871/17). Przedstawiony wariant alternatywny nie różni się zasadniczo od wariantu proponowanego przez inwestora. Różnica między wariantami polegałaby tylko na sposobie odchowu świń: w systemie ściółkowym lub bezściółkowym. Według organu, wnioskodawca nie przedstawił racjonalnej alternatywy dla planowanego przedsięwzięcia. Racjonalną alternatywą byłoby przedstawienie innego wariantu realizacji przedsięwzięcia, który byłby nie tylko możliwy do realizacji, ale też nie jest znacząco mniej korzystny dla środowiska, np. poprzez budowę inwestycji w innej lokalizacji albo zmniejszenie obsady chowu świń. Inwestor przekładając świadomie raport z wariantem alternatywnym, który jest bardziej niekorzystny dla środowiska, nie pozostawił organowi możliwości wyboru wariantu realizacji przedsięwzięcia.

W orzecznictwie wskazuje się, że zastrzeżenia wobec przedłożonego raportu oddziaływania na środowisko, powinny zostać poparte innymi dowodami, które w sposób udokumentowany wskażą na wady raportu. Podważenie jego ustaleń mogłoby nastąpić jedynie, co do zasady, poprzez przedstawienie kompletnej

analizy uwarunkowań przyrodniczych sporządzonej przez specjalistów dysponujących równie fachową wiedzą jak autorzy raportu (wyrok NSA W-wa z 2 marca 2014 r. II OSK 2564/12 LEX nr 1511156)

Strony postępowania, po zapoznaniu się z dokumentacją zgromadzoną w niniejszym postępowaniu, pismem z dnia 23.08.2022 r. przedstawiły swoje uwagi oraz opinię dr hab. inż. Przemysław Cwynara (Katedra Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt) w sprawie oceny wskazanych aspektów Raportu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko - działka 346/6 Kaliszkowice Ołobockie, gmina Mikstat. Opiniujący zwrócił uwagę na następujące kwestie:

(...) I. Zaplanowany system wentylacji grawitacyjnej, dysponując elementem wentylacyjnym wykonanym w technologii kurtynowej, może w istotny sposób przyczynić się do zwiększenia uciążliwości zapachowej dla okolicznych mieszkańców. (...) Zgodnie z założeniami „Raportu...” (cyt.) „utrzymanie trzody chlewnej odbywać będzie się w systemie bezściółkowym na betonowych rusztach z wentylacją grawitacyjną” oraz (cyt.) „sprzężenie kominów dachowych, kurtyn ściennych i sond za pomocą modułu sterującego (Klima-komputera) pozwoli na uzyskanie w obiekcie założonych parametrów wentylacji zwierząt”. Mimo wymienionego wyżej scharakteryzowania systemu wentylacyjnego nadal nie jest jednoznacznie, jakie „założone parametry wentylacji” zostały zaplanowane w mającym powstać budynku hodowlanym, co w ocenie opiniującego jest niezbędne dla ustalenia tzw. wielkości wentylacyjnej, która będzie w tym obiekcie podstawowym kryterium wyboru efektywności systemu wentylacyjnego. (...) W przypadku utrzymywania w chlewni otwartych kurtyn ściennych, potencjalna uciążliwość zapachowa wywołana szczególnie gazami (tj. wymienionych w „Raporcie...” siarkowodor czy amoniak), może - co uzależnić trzeba także od tzw. „róży wiatrów” oraz lokalnej prędkości ruchu powietrza - być usuwana z planowanego obiektu bezpośrednio poprzez wentylowane ściany długie chlewni (tuż nad dolnym progiem kurtyny), nie czyniąc zadość założeniom usuwania tych substancji na poziomie wylotu komina wentylacyjnego (tj. wysokość ponad 6 metrów), jak sugeruje się w „Raporcie...” Stąd też, mając na uwadze kierunki i prędkości lokalnych wiatrów w rejonie miejscowości Kaliszkowice Ołobockie, trzeba uwzględnić ryzyko ruchu powietrza nawiewnego szczególnie od strony wschodniej i południowo-wschodniej, bowiem sytuacja taka może doprowadzić do przemieszczania się gazów pochodzenia hodowlanego (wywodzących się z chlewni) w kierunku zabudowań mieszkalnych i doprowadzić do sprecyzowanych słusznie w „Raporcie...” konfliktów czy niepokoi społecznych. Warto więc zauważyć, że niektóre gazy towarzyszące hodowli zwierząt (np. poruszony w „Raporcie...” amoniak czy siarkowodor) należą do tzw. substancji złośliwych, które powszechnie określane są mianem tzw. „odorów”, tj. gazów o nieprzyjemnym dla człowieka zapachu. (...) Amoniak jest gazem o silnym, charakterystycznym zapachu, powstającym podczas rozkładu związków organicznych zawierających białko, towarzysząc procesowi przemiany materii. Największe jego stężenia występują głównie w strefie gnojowicowej. Mimo, to koncentracja tego gazu w powietrzu pomieszczeń inwentarskich istotnie wzrasta m.in. w czasie poruszania gnojowicy i jej przepompowywania (czego nie wzięto pod uwagę w „Raporcie...”, a co należałoby także dookreślić) lub przy stosowaniu wentylacji podciśnieniowej z podłogą szczelinową. Wzrost stężenia amoniaku odnotowywany jest szczególnie w przypadku wzrostu temperatury powietrza (np. podczas okresu letniego) oraz niesprawnej wentylacji. (...) Znamionym zanieczyszczeniem chemicznym, uwzględnionym w cytowanym wcześniej „Raporcie...” jest siarkowodor (H_2S). gaz ten w wyższych niż dopuszczalne stężeniach, podobnie jak dwutlenek węgla i amoniak może silnie oddziaływać na organizm zwierząt i ludzi, w tym także powodować ich śmiertelne zatrucia. Gaz ten jest wynikiem reakcji chemicznych zachodzących podczas procesów gnilnych substancji białkowych, zawierających aminokwasy siarkowe, jak również jest głównym składnikiem gazów jelitowych. (...)

Ostatecznie, wentylacja, jako proces wymiany powietrza w budynkach inwentarskich, ma bezpośredni związek z prędkością ruchu powietrza (...) oraz tzw. „wielkością wentylacyjną”, którą należy doprowadzić do pomieszczeń w ciągu godziny (h) w przeliczeniu na jednostkę biomasy zwierząt (...) Niestety, kryteria te nie zostały w omawianym „Raporcie...” ujęte, stąd też zdaniem opiniującego nie ma możliwości określenia czy

planowane warunki utrzymania trzody chlewnej będą faktycznie właściwe oraz czy w trakcie użytkowania obiektu, jak też prowadzonego tuczu trzody chlewnej, nie będzie ostatecznie konieczności dokonania adaptacji budynku, poprzez zainstalowanie systemu wentylacji mechanicznej. Co więcej, zgodnie z odnotowaną informacją w „Raporcie...” (str.62),(cyt.) „W przypadku wystąpienia bardzo wysokich temperatur, warunki pracy mogą odbiegać od komfortowych . Przeciwdziałać temu będzie planowana wentylacja ogólna”. Mając na uwadze powyższy cytat nie jest również jednoznacznie wiadome czy w przedmiotowym obiekcie, poza opisaną wcześniej wentylacją grawitacyjną, będzie funkcjonować także inny - alternatywny system wentylacyjny.

(...) II. W świetle przytoczonych obliczeń teoretycznych, jak też cytowanej literatury tematu, uciążliwość zapachowa uwzględniająca (choćby siarkowodoru i amoniaku) może w istotny sposób różnić się od zakładanej w „Raporcie...” emisyjności. Zgodnie z przytoczonymi w „Raporcie...” normami literaturowymi określonymi mianem opracowania (cyt.) „Air Emissions From Animal Production Buildings ISAH 2003”, dokument ten stał się podstawą do (cyt.) „opracowania wskaźnika emisji siarkowodoru przy wentylacji grawitacyjnej”, którego wartość średnią oszacowano jako (cyt) 4g/dzień/DJP. Analizując z uwagą wskazaną wyżej literaturę wywodzącą się z „Raportu...” oraz po szczegółowej lekturze tego artykułu naukowego (...) warto zauważyć, że jego autorzy w bardzo krytyczny sposób podsumowali merytoryczny aspekt swoich wywodów, o czym w „Raporcie...” już nie wspomniano. Należy zatem przytoczyć, że wyszczególniony wyżej zespół Jacobson i wsp. (2003) zwrócili uwagę, że wskaźniki emisji są określane przez pomnożenie stężenia składnika przez natężenie przepływu objętościowego, przy którym składnik o danym występuje. Mimo, to o ile dokładny pomiar stężenia gazów i zapachów w obiektach inwentarskich jest wykonalny, to określenie emisyjności nie jest w analogiczny sposób przeliczane (Jacobson i wsp., 2003). Podobnie też badacze ci doprecyzowali, że emisja z budynku nie jest stała (jak zakłada „Raport...” oraz nie jest wystarczające określenie liczby wentylatorów wraz z przemnożeniem średniego ich współczynnika oraz pomnożenie uzyskanego wyniku przez stężenie gazu. Ważne w tym aspekcie są także wskazania, iż duplikowanie wartości emisyjności w dwóch niezależnych badaniach może prowadzić do błędnej interpretacji wyników, a konwersja emisji dobowej na wartości roczne jest błędna, co wiąże się z różnymi poziomami emisyjności w ciągu roku, będąc uzależnionym m.in. od pory roku, temperatura czy wilgotności powietrza, co Jacobson i wsp. (2003) argumentują wspierając się badaniami innych zespołów badawczych (tj. Watts I wsp., 1994; Zhu i wsp., 2000; Lim i wsp.,2002). Mając na uwadze powyższe okoliczności, w ocenie opiniującego omówiony w „Raporcie...” aspekt obliczeń dotyczących choćby emisyjności siarkowodoru powinien zostać skorygowany.

(...) III. Założenia związane z obliczeniami ilości produkowanej gnojowicy przez świnie mogły zostać zaniżone względem rzeczywistej, planowanej obsady chlewni. Zgodnie z charakterystyką planowanej inwestycji przedstawionej w „Raporcie...”, budynek chlewni zakłada obsadę trzody chlewnej w liczbie 1996 sztuk tuczników, tj. 279,44 DJP. informacja taka zawarta jest dość licznie w przytoczonym dokumencie (m. in. na str. 3, 4, 11, 13, 15, 21, 22, 89). Mając na uwadze powyższą liczebność zwierząt w planowanej hodowli niezrozumiałym jest dlaczego podczas dokonywanej kalkulacji odchodów trzody chlewnej, z uwzględnieniem produkcji gnojowicy czy produkcji azotu, w obliczeniach tych przyjęto inną liczbę świń, tj. 1984 (vide: str. 14 „Raportu...”). W ocenie opiniującego wartość szacowanej produkcji gnojowicy winna odpowiadać wprost liczbie zwierząt, których obsadę zamierza się osiągnąć w warunkach fermowych.

(...) IV. Scharakteryzowane warunki utrzymania trzody chlewnej, w przypadku wdrożenia przedmiotowej inwestycji do realizacji, nie będą odpowiadać aktualnie obowiązującym przepisom w zakresie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz.U. 2010, Nr 56, poz. 344. z późn. zm.). Zgodnie z charakterystyką planowanego obiektu hodowlanego ujętego w przedmiotowym „Raporcie...” wskazano, że (cyt.) „założeniem Inwestora jest zakup prosiaków (11 tygodniowe) ok. 25-30 kg, z firmy zewnętrznej, które zasiedlać będą cały planowany budynek w systemie cały obiekt pusty - cały obiekt pełny. W celu wyeliminowania chorób

i zapewnienia bezstresowego chowu nie przewiduje się przeganiania zwierząt między kojcami, zakupione warchlaki będą przebywały w jednym kojcu od zakupu do osiągnięcia maksymalnej wagi 110 kg” (vide: str. 14). Uzupełniono też, że (cyt.) „wanna gnojowicowa będzie przykryta rusztami betonowymi (ze szczeliną 17 mm) opartymi na konstrukcji wsporczej” (vide str. 17 „Raportu...”). Warto zatem zwrócić uwagę, że na podstawie Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. 1997, Nr 111, poz. 724, z późn. zm.) wydane zostało Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz.U. 2010, Nr 56, poz. 344, z późn. zm.), które dość precyzyjnie określa możliwości, w jakich zwierzęta gospodarskie mogą być utrzymywane. Stąd też w zaistniałej sytuacji należy przytoczyć §25 powyższego aktu wykonawczego, który stanowi, że (cyt.): „W przypadku utrzymywania świń w systemie, o którym mowa w: 1) §19 ust. 1 pkt 2, na betonowej podłodze szczelinowej: a) szerokość otworów w podłodze nie może wynosić w przypadku: - prosiąt - więcej niż 11 mm, - warchlaków, loszek i knurków hodowlanych - więcej niż 14 mm, - tuczników - więcej niż 18 mm, - loszek po pokryciu lub loch - więcej niż 20 mm, b) szerokość beleczki w podłodze powinna wynosić w przypadku: - prosiąt i warchlaków - co najmniej 50 mm, - tuczników, loszek i knurków hodowlanych, loszek po pokryciu lub loch - co najmniej 80 mm”. Mając zatem na uwadze scharakteryzowany w „Raporcie...” zamiar utrzymywania trzody chlewnej w tych samych kojcach i na tym samym systemie podłóg betonowych bezściółkowych - poczynawszy od prosięcia, aż do osiągnięcia przez te zwierzęta oczekiwanej masy tucznej wynoszącej około 110 kg - szerokość szczelin podłogowych wynosząca 17 mm nie będzie zgodna z warunkami utrzymania dedykowanym prosiętom, warchlakom, jak też loszkom i knurkom hodowlanym.

V. W świetle istniejącej w Polsce epidemii choroby Afrykańskiego Pomoru Świń (ang. African Swine Fever; ASF), zastosowana kurtynowej wentylacji grawitacyjnej może nie zapewniać wystarczającego poziomu bioasekuracji fermi oraz stanu zdrowia świń, jak też może być sprzeczna z obowiązującym w tym zakresie prawem krajowym. (...) Częstą przyczyną wystąpienia ASF w zamkniętych obiektach hodowlanych dla świń jest niski poziom bioasekuracji i bezpieczeństwa biologicznego, co znacząco zwiększa ryzyko wprowadzenia wirusa do stad trzody chlewnej, głównie poprzez wtórne skażone materiały, takie jak ludzka odzież, narzędzia zootechniczne, ale także poprzez kontakt ze zwierzętami dzikimi, które mogą przenosić tę chorobę wirusową do wnętrza budynków inwentarskich (Cwynar i wsp. 2019). Poruszana kwestia dotycząca możliwości wniknięcia wspomnianej choroby wirusowej do wnętrza budynków inwentarskich dla świń jest szczególnie istotna w przypadku planowanego w opiniowanej inwestycji zastosowania kurtynowej wentylacji grawitacyjnej. System ten, umożliwiając bezpośredni lub pośredni kontakt świń ze zwierzętami dzikimi (choćby ptakami lub drobnymi gryzoniami) może doprowadzić do wniknięcia na teren fermi choroby ASF, co w konsekwencji - nawet w przypadku zarażenia pojedynczego osobnika - doprowadzi do konieczności eradykacji choroby na fermie i eutanazji wszystkich (nawet zdrowych) zwierząt przez państwową służbę weterynaryjną. W kontekście przewidywanej do zastosowania kurtynowej wentylacji grawitacyjnej w przedmiotowej inwestycji należy także zwrócić uwagę, że zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz.U. 2021, poz. 1485)(cyt.): „§ 1.1. W związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń w gospodarstwach położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej: 1) nakazuje się: a) utrzymywanie świń w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, w których są utrzymywane tylko świny, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne, b) zabezpieczenie budynku, w którym są utrzymywane świny, przed dostępem zwierząt wolno żyjących i domowych, c) wyłożenie mat dezynfekcyjnych przed wejściami do pomieszczeń, w których są utrzymywane świny, i wyjściami z tych pomieszczeń, przy czym szerokość wyłożonych mat powinna być nie

mniejsza niż 1 m, a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym skuteczność działania środka dezynfekcyjnego..."

Mając na uwadze przytoczony wyżej faktyczny stan prawny, jak też zwracając uwagę na zbędne ryzyko przeniknięcia wirusa ASF do wnętrza obiektu hodowlanego, przewidywane rozwiązania technologiczne dotyczące kurtynowego systemu wentylacji może okazać się sprzeczne z obowiązującymi przepisami".

Niezależnie od powyższego należy również zwrócić uwagę, że pozytywne uzgodnienie raportu przez RDOŚ i Państwowe Gospodarstwo Wodne nie zwalnia organu od przeprowadzenia samodzielnej oceny, czy raport jest spójny i kompletny oraz czy spełnia ustawowe wymagania co do jego zawartości w rozumieniu art. 66 uoos. Należy również wskazać, że opinia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego jest tylko oceną faktów i nie wiąże organu rozstrzygającego sprawę.

Biorąc pod uwagę powyższe, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji służy stronom prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kaliszu za pośrednictwem Burmistrza Miasta i Gminy Mikstat w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, tj. nie jest możliwe wniesienie od niej odwołania ani zaskarżenia jej do sądu. Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.

Burmistrz
Miasta i Gminy
Henryk Zieliński

**Otrzymują za dowodem doręczenia strony postępowania według rozdzielnika.
Rozdzielnik znajduje się w aktach sprawy.**

Do wiadomości:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu, ul. J.H. Dąbrowskiego 79, 60-529 Poznań
2. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ostrzeszowie, ul. Gen. Sikorskiego 58, 63-500 Ostrzeszów
3. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Poznaniu, ul. Chlebowa 4/8, 61-003 Poznań
4. Starostwo Powiatowe w Ostrzeszowie, ul. Zamkowa 31, 63-500 Ostrzeszów

